

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

« 5 » 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕНЦІЙНИЙ ПРОСТІР
УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ**

Освітньо-професійна
програма

«Філологія»

Спеціальність

035 Філологія

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

третій освітньо-науковий

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці - 2022

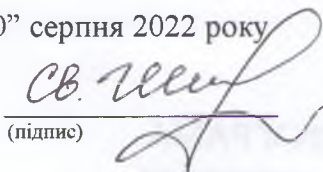
Робоча програма навчальної дисципліни «*Комунікативно-інтенційний простір українськомовного дискурсу*» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробники: **Шабат-Савка Світлана Тарасівна** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Шабат-Савка С. Т.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 2 від “5” вересня 2022 року

Голова методичної ради інституту / факультету

(підпис)

Антофійчук А. М.
(прізвище та ініціали)

© Шабат-Савка С. Т., 2022

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

1. Сучасна лінгвістика, що відображає тенденцію до багатовекторного і комплексного аналізу мовних явищ, спрямована на вивчення ролі людини як основного суб'єкта процесу комунікації в мовленнєвій діяльності, на визначення стратегій і тактик спілкування, виокремлення категорійних величин та засвідчує зміну пріоритетів – від структуралізму до антропоцентризму, до лінгвістики мовця, динаміки мовних форм, граматики висловлення. Навчальна дисципліна «Комунікативно-інтенційний простір українськомовного дискурсу», що її запропоновано для здобувачів наукового ступеня «Доктор філософії», зорієнтована на виявлення пріоритетної ролі людини в текстопороджувальній і рецептивній діяльності, у різних дискурсивних практиках мовної особистості.

Мета навчальної дисципліни – репрезентувати комунікативно-інтенційний простір українськомовного дискурсу на матеріалі різностильових текстів й уснорозмовного мовлення; схарактеризувати антропозорієнтований характер комунікативної інтенції як міжрівневої лінгвістичної категорії й окреслити її змістовий обшир та засоби вербалізації в українській мові; представити змістовий обшир інтенцій мовця-українця в дискурсивній діяльності та в текстовій комунікації; розглянути комунікативно-модальні та жанрово-стильові вияви українськомовного дискурсу.

2. Результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 5. Здатність на високому рівні застосовувати методи наукового аналізу, структурувати мовний та літературний матеріал з урахуванням традиційних і новітніх методологічних принципів і засад.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – мовознавства.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української мови.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної специфіки.

ФК 14. Здатність опановувати методологічні та методичні аспекти сучасної наукової термінології та технології термінотворення.

ФК 15. Здатність використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного українського та зарубіжного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ФК 16. Здатність використовувати традиційні та новітні методи наукового пошуку в галузі міжкультурної комунікації та лінгвосинергетики.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами;

користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміти конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних норм.

ПРН 25. Уміти підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 26. Уміти фахово використовувати наукову термінологію згідно з усталеними дефініціями в спеціалізованих словниках.

ПРН 27. Аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін.

ПРН 28. Визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

ПРН 29. Характеризувати основні тенденції літературного розвитку в культурному контексті та аспекті історико-суспільних явищ, визначати роль і місце окремого автора в літературному процесі, його приналежність до стильової епохи чи певного художнього напрямку.

ПРН 30. Використовувати різні підходи (історико-типологічний, рецептивно-естетичний, психологічний, культурологічний, гендерний, постколоніальний, герменевтичний) при характеристиці літературних явищ з урахуванням також і практики компаративних літературознавчих студій тощо.

ПРН 31. Застосовувати теоретичну спадщину світової літературознавчої думки та літературної критики; виявляти й розкривати інтертекстуальні паралелі.

ПРН 32. Уміти практично застосовувати набуті теоретичні знання з теорії художнього перекладу; аналізувати оригінальні твори та їхні переклади.

ПРН 33. Аналізувати й оцінювати заходи мовної політики, прогнозувати їхні наслідки тощо.

ПРН. 34. Уміти практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	5			75		екзамен
Заочна	1	2	3	90	2	2			86		екзамен

Змістовий модуль 2. Дискурсивно-жанрова реалізація комунікативних інтенцій в українській мові											
Тема 1. Інтенції естетичності та репрезентація їх у художньому дискурсі	8	1				7	8				8
Тема 2. Експлікація інтенцій сакральності в релігійному дискурсі	9	1	1			7	9				9
Тема 3. Інтенційний простір уснорозмовного дискурсу і фатичної комунікації	8	1				7	8	1			9
Тема 4. Інтенції впливу та реалізація їх у публіцистичному та офіційно-діловому дискурсах	9	1	1			7	9		1		8
Тема 5. Вербалізація я-інтенцій в епістолярній комунікації	8	1				7	8				8
Разом за змістовим модулем 2	42	5	2			35	42	1	1		40
Усього годин	90	10	5			75	90	2	2		86

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мовець як репрезентант інтенцій мовця. Мовна особистість і мовець.	1
2	Засоби експлікації суб'єкта інтенції в українськомовному дискурсі	1

3	Екстралінгвальні складники вербалізації інтенцій в українськомовному дискурсі	1
4	Когнітивно-вербальна база мовця та аксіологічні параметри текстової комунікації	1
5	Лексико-граматичні засоби як маркери експлікації інтенцій мовця	1
	Разом	5

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Комунікативна інтенція і сучасні лінгвістичні теорії	8
2	Українськомовний дискурс і мовленнєвий жанр	8
3	Комунікативна інтенція в контексті розмовного й експресивного спілкування	8
4	Емоційно-експресивний потенціал українськомовного дискурсу: лексичні, словотвірні, морфологічні та синтаксичні маркери	8
5	Суб'єктивно-авторські інтенції і художній дискурс: поезія, проза, драма	8
6	Авторські інтенції та ідіолект письменника	7
7	Теорія мовленнєвого впливу: комунікативні стратегії і тактики	7
8	Естетика українськомовного дискурсу: засоби вербалізації інтенцій мовця	7
9	Мовленнєвий жанр як спосіб відображення інтенційного простору українськомовного дискурсу	7
10	Українськомовний дискурс у контексті іншомовних дискурсів.	7
	Разом	75

4. Система контролю та оцінювання:

Види та форми контролю

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок аспірантів з курсу здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (екзамену).

Методи оцінювання

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, письмових завдань, які можуть бути короткочасними (15–20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики.

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед аспірантом декілька запитань, при фронтальному – серію

логічно пов'язаних між собою питань. Правильність відповідей визначається викладачем і коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод тестового контролю. В основі такого контролю лежать тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) в аспірантів певних знань та вмінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в аспіранта вміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

Засоби оцінювання: контрольні роботи; тести; реферати; презентації результатів виконаних завдань; законспектовані наукові праці; термінологічний словник.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань аспірантів здійснюється із врахуванням їхніх індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід.

Оцінку «відмінно» («А») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- виявили поглиблене розуміння актуальних проблем сучасного українського мовознавства, його досягнень і перспектив;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- виконали індивідуально-творчі завдання;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («В») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають праці вітчизняних дослідників;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість узагальнювати основні типологічні вияви інтенцій в українськомовному дискурсі;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («С») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають праці вітчизняних дослідників;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти українськомовний дискурс як універсальний спосіб вербалізації інтенцій мовця;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («D») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи у реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («E») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи в реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням фактологічних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 35-49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в антропоцентричних засадах українськомовного дискурсу;
- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 1-34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,

- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються і не знають основних засад виокремлення українськомовного дискурсу як універсального способу вербалізації інтенцій мовця;
- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;
- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)										Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

6. Рекомендована література

6.1.Базова (основна)

1. Бахтін М. Висловлювання як одиниця мовленнєвого спілкування. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 2001. С. 406 – 415.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія]. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
4. Гуйванюк Н. В. Слово – Речення – Текст : вибрані праці. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 664 с.
5. Дудик П.С. Стилїстика української мови: навчальний посібник. К. : Академія, 2005. 368 с.
6. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : Нариси. К. : Довіра, 2007. 262 с.
7. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. Донецьк: ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. 219 с.
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
10. Українська грамати́ка в іменах : енциклопедичний словник-довідник : [науково-довідкове видання] / упорядники Загнітко Анатолій, Балко Марина. Донецьк : ДонНУ, 2013. 426 с.
11. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В.М.Русанівський, О.О.Тараненко (співголови), М.П. Зяблюкта ін. К.: Укр. енцикл., 2002. 752 с.
12. Український правопис. К.: Наук. думка, 2019. 392 с.

13. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : монографія. Чернівці : «Букрек», 2014. 412 с.
14. Шабат-Савка С. Т. Українськомовний питальний дискурс: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 332 с.
15. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. К. : Академія, 2010. 312 с.

6.2. Допоміжна

1. Бибик С. П. Оповідність в українській художній прозі : монографія. Київ – Луганськ : ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. 288 с.
2. Галас А. М. Період у сучасній українській літературній мові : навчально-методичний посібник для студентів філологічних спеціальностей. Ужгород : УНУ, 2002. 54 с.
3. Гурко О. В. Категорія ствердження та її вираження в українській літературній мові : монографія. Дніпро : Ліра, 2017. 316 с.
4. Завальнюк І.Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття: функціональний і прагмалінгвістичний аспекти: монографія. Вінниця: Нова книга, 2009. 400 с.
5. Зоріна Ю. Називний теми і називний уявлення в контексті сегментованих конструкцій поетичного і публіцистичного текстів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2020. 214 с.
6. Калашник В. С. Людина та образ у світі мови : вибрані статті. Х. : ХНУ ім. В. Каразіна, 2011. 368 с.
7. Ковалевська Т. Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування : монографія. Одеса : «Астропринт», 2001. 341 с.
8. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу : [монографія]. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 328 с.
9. Кондратенко Н., Стрій Л., Білінська О. Лінгвопрагматика політичного дискурсу : типологія мовленнєвих жанрів. Одеса : «Астропринт», 2019. 236 с.
10. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 423 с.
11. Крупа М. П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 416 с.
12. Личук М. І. Структура та семантика синтаксично нечленованих одиниць в українській мові: монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 386 с.
13. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій : монографія. Луцьк : Вежа, 2001. 340 с.
14. Навчук Г. В., Шинкарук В. Д. Формально-синтаксичні та функціонально-семантичні особливості окличних речень : монографія. Тернопіль : «Астон», 2007. 200 с.
15. Попова І. С. Фундаментальні категорії метамови українського синтаксису (одиниця, зв'язок, модель) : монографія. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ,

2009. 432 с.
16. Радзієвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – Соціум – Культура – Мовна особистість : монографія. К. : ДП „Інформативно-аналітичне агентство”, 2010. 491 с.
 17. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. К. : Знання, 2006. 291 с.
 18. Ситар Г. В. Структурні й семантичні типи синтаксичних фразеологізмів в українській мові. *Мовознавчий вісник*. 2016. Вип. № 12–13. С. 178 – 181.
 19. Скаб М. С. Граматика апеляції в українській мові. Чернівці : Місто, 2002. 272 с.
 20. Степаненко М., Педченко С. Семантика і функціонування модальних часток у сучасній українській літературній мові : монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2019. 222 с.
 21. Христіанінова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 368 с.
 22. Шабат-Савка С. Т. Іntenційний простір мовної особистості й соціокультурний контекст процесу спілкування. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* : Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. Вип. 38.– С. 354 – 360.
 23. Шабат-Савка С. Жанрові вияви інтенцій регламентування в офіційно-діловому дискурсі. *Лінгвостилістичні студії* : науковий журнал / [редкол. : С. К. Богдан (голов. ред.) та ін.]. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2015. Вип. 2. С. 221 – 229.
 24. Шабат-Савка С. Дискурсивно-жанрові репрезентанти інтенції розмовності : толерантний / атолерантний діалог. *Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea* : editori : Katalin Balázs и Ioan Herbil. Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2015 С. 148 – 157.
 25. Шинкарук В. Категорії модусу і диктуму у структурі речення: Монографія. Ч., 2002. 272 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Mova.info. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>
2. Довідник з української мови. URL: <http://javot.net/mova/glav.htm>
3. Електронний підручник з української мови. URL: <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
4. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: <http://bit.ly/33ev57P>
5. Інститут української мови: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/iuim/Pages/default.aspx>.
6. Український лінгвістичний портал: <https://www.ulif.org.ua/>.
7. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: <https://ukr-mova.in.ua>

8. Офіційний сайт Української мови. URL: <http://ukrainskamova.at.ua>
9. Сайт Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/>
10. Портал української мови та культури: <https://slovnyk.ua/>.
11. Юшук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. 270 с. / Режим доступу: <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>.
12. Підписки на електронні копії періодичних видань: <https://dyvoslovo.com.ua/>; <http://www1.nas.gov.ua/INSTITUTES/IUM/E-LIBRARY/UKRAJINSKA-MOVA/Pages/default.aspx> та ін.
13. Доступ до електронних архівів і баз даних, що містить інформацію з питань українського синтаксису: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
14. Інститут української мови: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Pages/default.aspx>.